

Sevda-Cenap And Müzik Vakfı
“Müzik Sanatımız ve AB Süreci” Sempozyumu
Müzik Kültürümüz ve AB Süreci Oturumu
17- 18 Mart 2006
Ankara, Türkiye

“T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI DEVLET ÇOKSESİLİ KOROSU”
AB SÜRECİNDE TÜRK VE DÜNYA MÜZİĞİ ARASINDA ÇAĞDAŞ BİR KÖPRÜ

İlknur Tunçdemir
T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Korosu- Ankara
ilktuncdemir@yahoo.com
e-posta: info@chorusturkey.com

ÖZET

Müzik, bireyler ve toplum üzerinde önemli etkileri olan bir kültür ürünüdür. Bireyler; içinde buldukları doğal, toplumsal ve kültürel çevreleriyle olan etkileşim ve iletişimlerini sesleri biçimlendirerek gerçekleştirirler. Bireylerin ve toplumların yaptıkları, kullandıkları, dinledikleri müzikler aynı zamanda bilim, teknik, kültür-sanat anlamında gelişmişlik düzeyleri açısından da bir gösterge niteliğindedir.

Türkiye’de, Cumhuriyet döneminde başlayan çağdaşlaşma ve uluslaşma sürecinin hedeflenen doğrultuda gelişmesinde, müzik kültürü ve eğitimine çok önemli görevler ve işlevler yüklenmiştir. Atatürk’ün önderliğinde başlatılan kalkınma hamlesi, müzik kültüründe de kendini göstermiştir. Sanatsal etkinlik amaçlı müzik kurumları (Orkestra, Opera, Bale ve Koro) kuruluşları ile bunların gerçekleştirdiği müzik etkinlikleri giderek artan, çeşitlenen ve yayılan bir gelişim göstermiştir.

1988 yılında, Hikmet Şimşek önderliğinde, Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulan T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Korosu’da, bu gelişimin önemli aşamalarından birini oluşturur. Koro ülkemizin en büyük profesyonel “a capella” (çalgısız) topluluğudur. Rönesans’tan günümüze tarihsel süreçteki dünya koro literatürüne giren çağdaş eserleri, geleneksel Türk müziğinin çeşitli türkü ve şarkılarının çok seslendirilmiş düzenlemelerini repertuarına almış olan koro; eşiksiz konserlerinin yanı sıra, Devlet Senfoni Orkestralarının eşliğinde Oratoryo (Solo sesler, koro ve orkestra için yazılmış, oyun ögesi bulunmayan- kutsal nitelikte müzik eseri), kantat (kısa bir oratoryoyu andıran beste), requiem (ölünün ardından ruhu için okunan dua/ ilahiler) formlarında da çok sayıda eseri icra etmektedir. Yurtiçi ve yurtdışı turnelerine katılarak çeşitli konser ve festivallerde görev almaktadır. Konser kayıtlarının yanı sıra CD ve DVD kayıtları da gerçekleştirmektedir. Koro’nun kuruluşundan, günümüze konser etkinliklerindeki üstün performansı, üst düzeydeki teknik ircasıyla; Türk müzik kültürüne önemli katkıları olmuştur.

Koro; evrensel çoksesli müziğin seçkin örnekleri ve Türk Müzik Kültürü’ne ait eserleri çağın dinamiklerine uygun biçimde tüm dünyaya sunarak, bir anlamda Atatürk’ün vurguladığı, öz müziğimizin dünya ile nitelikli uyumunun gerçekleştirilmesi amacı yönünde önemli bir misyonu da yerine getirmektedir. Dolayısıyla; T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Korosu, dünya müziğini ülkemize aktaran; ülkemiz müziğini de dünyaya aktaran bir köprü görevi de yapmaktadır.

Anahtar Sözcükler:

Müzik, Birey, Türk Toplumunu, Çoksesli Koro, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Korosu,

1. Giriş

Müzik, insana duyup düşündüklerini seslerle anlatma olanakları veren bir “dil” dir. Müziğin anlamı, insanın yaşam karşısındaki davranışlarıdır. Müziksel anlatım insanın seslerle duygu ve düşüncelerini, izlenim, tasarım ve dileklerini anlatmasıdır. Müzik bu nedenle ortak bir dil özelliği kazanmıştır. Değişik toplumların insanları müzik dilinde buluşarak anlaşmışlardır (Say, 2001: 17).

Sesler aracılığıyla anlatılan müzik, insana kendini tanıma, kendini gerçekleştirme, kendini anlatma, kendini aşma olanağı verir. İnsan ve müzik ilişkisinde çeşitlenen etkiler bireyin içinde yaşadığı doğal, toplumsal, kültürel koşullar ve olanaklarla sınırlıdır. Bu koşul ve olanakların niteliği, toplumun ve müziksel çevrenin gelişkinlik düzeyine bağlıdır. Müzik birey olarak insanın, duygusal ve düşünsel dünyasına hareket getirir. İnsanın kendini tanımasına, duygularını inceltmek üzere yüceltmesine ve düşünerek duygulanmasına yol açmaktadır (Biol, 2002: 422).

Müzik günümüzde küreselleşme olgusunun en yoğun biçimde yaşandığı alanların başında gelmektedir. 1985 yılında Münih’de yapılan 22 ülkeden, 216 müzik okulunun katıldığı “Avrupa Gençlik Müzik Festivali” açılışında dönemin Alman Cumhurbaşkanı Weizsacker “Bazı dil bilimcileri uluslar arası bir dili bulabilmek için çok uğraştılar, ama bizler uzun zamandan beri bir dili kullanıyor ve birbirimizi bu yolla daha iyi tanıyoruz. Bu dilin adı müzik’tir” diyerek müziğin bir dil, bir sanat ve bir bilim olduğunu vurgulamıştır (Biol, 2003:1).

Kültür, bireylerin, toplumların, ülkelerin yaşam biçimidir. Her ülkenin kendi insanlarının geçmişten getirdiği birikimleri ve çeşitli nedenlerle de ilgili olarak oluşturdukları yaşam biçimleri, o ülkenin kendi kültürünü oluşturur. Müzik insanın doğal çevresi ile olan etkileşimini, toplumsal çevresi ile olan iletişimde, kendi duygularıyla yoğurarak, kültürel çevresinin ürünü biçiminde, yansımasıdır. Dünyada her ülke kendi kültürünü oluşturmada, kendi kültürleriyle de dünya kültürlerine katkıda bulunmaktadır. Dünyadaki ülkelerin içinde buldukları zaman dilimine göre, geçmişten gelen birikimlerini ortaya koyduğu, bilim-teknoloji ve sanat bakımından gelişmelerinin düzeyine çağdaşlık denmektedir (Küçüköncü, 2004).

Tarihsel süreç içerisinde toplumların var oldukları, mekânı (coğrafi çevre) kültürel kapasitelerine göre sınırsız ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla değiştirerek düzenledikleri görülür. Toplumlar bu değiştirerek düzenleme eylemi için çeşitli örgüt yapıları oluşturup diğerlerine karşı mücadele etmektedir (İkiel, 2003: 23). Bu örgüt yapılarının en önemlisi olarak “devlet” ortaya çıkmaktadır. Devletlerin varolmak, gelişmek, büyümek, devamlı olmak amacıyla belirledikleri ulusal hedefleri bulunmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin hedefi kuruluşundan itibaren öncelikle var olmak ve “muasır medeniyetler seviyesine” ulaşmak olarak belirlenmiştir (İlhan, 2003: 26).

Türkiye kültürel bakımından, dünyada pek kolay bulunmayacak bazı özelliklere sahip bir ülkedir. Türkiye’nin bu günkü kültürel birikimi iki farklı kaynaktan gelmiştir. Birinci olarak Türkiye, Osmanlı İmparatorluğunun bir mirasçısıdır. Bu özelliği ile İslam dünyasının bir

üyesidir. Kültürel dokusunun temelinde yüzyıllardan beri süzülüp gelen gelenek ve görenek biçimindeki İslami değerleri vardır. İkinci olarak, Türkiye, Atatürk Devrimleri ile bir çağdaşlaşma atılımı yaşamış ve bu süreç içinde, batılı değerler başta olmak üzere, çağdaş dünyanın kültürel değerlerini, Osmanlı mirası üzerine aşlamış bir ülkedir. Türkiye'nin bu iki özelliği bu günkü dünyada başka bir eşi olmayan "Laik ve Demokratik, Sosyal Hukuk Devleti" modelini Anayasasında kabul etmiş bir İslam toplumu özelliği kazandırmıştır. Dolayısıyla Türkiye, bir yandan tarihten gelen özellikleriyle bir İslam toplumunun kültürel niteliklerini, öte yandan Atatürk Devrimleri ile bunların üzerine aşlanmış çağdaş kültürel öğeleri taşıyan bir toplumdur (Kongar, 2001).

Türk toplumunun bin yıldır yer aldığı İslam kültür çevresinden batı kültür çevresine, tarım toplumundan sanayi toplumuna ve çağdaş uygarlığa geçişini gerçekleştiren Atatürk şöyle demiştir; "Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli kültürdür. Ulusumuz çağdaş uygarlığın bütün toplumlara sağladığı yaşam araçlarını özde ve biçimde bir bütün olarak gerçekleştirmek için kesin kararını vermiştir" (Eczacıbaşı, 5/6/ 2004).

Türkiye'nin müzik kültürel yapısı, tarihin derinliklerinden gelen çok zengin ve çeşitli kültürlerin birikimlerinden oluşmuştur. Türkiye coğrafi konumu gereği Doğu, Batı, Ortadoğu, Akdeniz, İslam kültürü gibi farklı kültürlerin merkezindedir. Dünyanın en eski yerleşim bölgelerinden biri olan Anadolu, binlerce yıllık geçmişi ve tarihinde var olan birçok farklı kültürün etkisiyle ender görülen kültürel zenginliğe sahiptir. Genel kültürel yapıdaki bu zenginlik doğal olarak müzik kültürümüze de yansımaktadır. Türkiye coğrafyasında oluşmuş ve yaşayan "müzik türleri", Geleneksel/Yerel Müzikler, Çağdaş Türk Sanat Müziği, Popüler Müzikler genel olarak 3 başlıkta toplanmıştır (www.kulturturizm.gov.tr/, 17/12/ 2005).

Türkiye, Türk müzik kültürünün ve müzik eğitiminin tarihsel gelişim süreci içinde çok köklü, çok etkin ve çok sağlam bir konuma sahiptir. Toplumbilimsel ve kültür bilimsel verilere göre Türk müzik kültürünün ve eğitiminin Orta Asya boyutuyla en az 5000 yıllık köklü bir geçmişi vardır. Türk kültür tarihinin her döneminde her zaman genel, kamusal ve özel alanın başlıca öğelerinden biri olmuştur. Selçuklu döneminden başlayarak, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemi de bunun somut örnekleriyle doludur. Ancak Cumhuriyet döneminin önceki dönemlerden çok farklı, ayrıcalıklı ve ileri özellikleri vardır. Türkiye Cumhuriyeti Atatürk önderliğinde kendine özgü bir çağdaş ulusal devlet olarak kurulurken yeni ilkeler, yeni amaçlar ve yeni yöntemler öngörülmüş ve benimsenmiştir. Bunların doğrultusunda müzik kültürü ve eğitimi yeniden temellendirilmiş, yeniden yapılandırılmış, yeniden kurumlaştırılmıştır (Uçan, 2003: 10).

Cumhuriyet dönemi müzik kültürümüz ve müzik eğitimimizde Atatürk'ün sağlam temeller üzerine kurduğu çağdaş, lâik, demokratik ve insancıl Cumhuriyet düzeni içinde tasarlanıp gerçekleştirilenler ve sonraki evrede onlara eklenenlerle Türkiye, çok boyutlu yapısı, kapsamlı birikimi, çoğulcu işleyişi ve çok yönlü açılımıyla Dünya'da model olarak görülmeye, örnek olarak gösterilmeye değer bir nitelik taşımaktadır. Atatürk'ün müzik kültürü ve müzik eğitimi anlayışı bütünseldir. Atatürk kültürde ve eğitimde çağdaşlaşırken Türk müzik kültürü ve eğitimi için "Dünyanın her türlü biliminden, buluşlarından, ilerlemelerinden yararlanalım... Bilim ve teknik nerede ise oradan alalım ve her bireyin kafasına yerleştirelim ama asıl temeli kendi içimizden çıkartalım" demiştir (Uçan, 2003: 13).

Atatürk, müzik kültüründe ve eğitimi alanında Cumhuriyet döneminin ilk evrelerinden itibaren geçerli olan bir takım boyutlar, ilkeler ve ölçüler belirlemiştir. Bunlar çağdaş Türk müzik inkılâbının ana boyutları, temel ilkeleri ve anahtar ölçütleridir;

1. Özde “Ulusallık”
2. Biçimde “Genel Anlaşılabilirlik”
3. Kapsamda “Özgürlük”
4. Anlatımda “Bireysel Özgünlük”
5. Yöntemde “Çağdaşlık”
6. Nitelikte “Evrensellik” (Uçan, 2003: 18).

Kemalist ideolojinin en radikal yönünü oluşturan kültür devrimi, yönetici kadroların söz konusu alanı, hedefledikleri top yekûn kalkınma hamlesinin en temel bileşeni olarak algılanmıştır. Bu anlayış doğrultusunda devlet, kültürel alanın sorumluluğunu üstlenmiştir. Devletin kültür ve sanat alanındaki baskın konumu özellikle müzik politikalarında açıklık kazanmıştır. Devletin 1920’li yıllarda başlayarak 1930’lu yıllarda doruğa ulaşan bilinçli ve sistematik müdahalesinin temelinde hem müziğin kendi doğasından kaynaklanan bir ifade aracı olarak- duygu ve coşkuların seferber edilmesi açısından- “kollektif” olma özelliği öte yandan da “Batılı” bir toplum olma yönündeki çabalar müzik inkılabının amaçlarına hizmet edeceği düşünülen bir araç olmuştur (Üstel,1999: 41). Ulu önder Atatürk’ün gerçekleştirmeye çalıştığı çağdaşlaşma süreciyle birlikte öncelikle müzik alanındaki değişimler çağa göre düzenlenmeye başlanmıştır. Cumhuriyet, Ulu Önder Atatürk’ün bir “uygar toplum yaratma” projesidir (Biol, 2003:1).

Türkiye’de çağdaş anlamda uluslaşma sürecinin Cumhuriyet döneminin başlamasıyla birlikte hızla tamamlanabilmesi için devletin, toplumun, toplumsal kesimlerin ve bireylerin müzik yaşamına etkin katılımı çok büyük önem ve değer kazanmıştır. Bu amaçlar doğrultusunda müzik kültürü ve eğitimiyle ilgili köklü kararlar alınmış; yasal, tüzüksel, yönetmeliksel, yönergesel, programsal düzenlemeler yapılmış; kurumsal yapılanmalar gerçekleştirilmiş, eserler ortaya konulmuş, etkinliklerde bulunulmuştur (Uçan, 2003: 18).

Bu bağlamda, Türkiye’de müzik ve sahne sanatları kurumları devlet desteğiyle yönetilmektedir. (Gelişkin ülkelerde de opera ve bale birimleri ya da senfoni orkestraları, devletin ya da köklü kuruluşların uzun vadeli sponsorluğuyla yaşatılır). Ülkemizde bu işlevi Kültür ve Turizm Bakanlığı üstlenmiştir. Opera-bale kuruluşlarımız, Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğüne, Senfoni Orkestraları ve Korolarımız ise Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğüne bağlıdır. Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğüne bağlı orkestra ve korolar şunlardır: Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası, İstanbul Devlet Senfoni Orkestrası, İzmir Devlet Senfoni Orkestrası, Çukurova Devlet Senfoni Orkestrası, Antalya Devlet Senfoni Orkestrası, Bursa Bölge Devlet Senfoni Orkestrası, Ankara Devlet Çoksesli Korosu, Ankara Devlet Çoksesli Çocuk Korosu. Niteliği bakımından ve sayı açısından gelişkin ülkeler ile boy ölçüşen düzeyde bulunan Opera-bale kuruluşlarımız Ankara, İstanbul, İzmir, Mersin, Antalya kentlerimizde sürekli etkinlik sergilemektedir. Devlet Senfoni Orkestralarımız ise Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Bursa, Antalya da haftalık konser programlarını periyodik olarak uygulamaktadır. Ayrıca ülkemizin çeşitli şehirlerinde konser turneleri düzenleyerek etkinliklerini sürdürmektedir (www.kultur.gov.tr, 02/01 /2006).

2. Avrupa Birliği Kültür Politikası

Günümüz dünyasında bilim ve teknoloji alanında yoğun ve hızlı bir değişim süreci yaşanmaktadır. Hemen hemen tüm ülkelerde eğitimden iletişime, ekonomiden siyasete, kültürden sosyal yapıya kadar tüm toplumsal sistemleri etkileyen bu hızlı gelişim ve değişim dönemi, temel özelliği hizmet, üretim ve işletim sistemlerinde yoğun bilgi ve teknoloji artışı

ve kullanımı olan “bilgi çağı” olarak tanımlanmaktadır. Ülkelerin bu çağa ayak uydurabilmeleri, yani gelişebilmeleri, ancak bilgi toplumu olmaları ile olanaklıdır. Çünkü yirminci yüzyılın son çeyreğine kadar ülkelerin gelişiminde, emek-sermaye, üretim-tüketim, iç ve dış alım-satım gibi öğelerin çokluğuna dayanan ekonomik güç önemli iken, bugün artık bilgi üretimi, bilgi paylaşımı, bilgi aktarımı gibi öğelerin çokluğuna dayanan teknolojik güç daha önemli görülmektedir. Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişin gereği olan ileri teknoloji kullanımı, gelişmiş toplumlarda günlük yaşamın her alanında başat konuma gelmekte, gelişmekte olan toplumlarda da kaçınılmaz olmaktadır. Bu nedenle, tüm ülkelerin çağdaşlaşma yönünde gelişim ve değişimlerini sürdürebilmeleri için, özellikle genç nüfus başta olmak üzere tüm bireylere, bilgi toplumunun göstergeleri olan bilgiye ulaşabilme, sorun çözebilmeye, doğru karar verebilme, eleştirel ve yaratıcı düşünebilme gibi niteliklerin kazandırılması gereklidir (Sağlam- Kürüm, 2005: 53).

Bugün bilgi toplumuna geçiş sürecinde değişimi sağlayabilmek için sürekli kendini yenileyen yeni bilgiler edinmeyi bir kültür haline getirmiş bir toplum dokusu gerekmektedir (Aslan 2000: 35). Bilgi toplumunda amaç ekonomiyi yeniden yapılandırırken çalışma alanlarında daha bilgi-yoğun hale gelebilmektir. Bu hedefleri beraberinde getirecek öncelikli gereksinim, nitelikli işgücü talebini karşılayacak kaliteli bir eğitim ve öğretim sistemi geliştirmektir. Bu sistem içinde yetişecek insan gücünün bilgi toplumunun yararına kullanılmasını sağlayıcı ve yaratıcılığı destekleyici ve içinde sürekliliği taşıyan bir kültür de oluşturması gerekmektedir (Gürbüz, 2003: 18).

Avrupa Birliği 21. yüzyılı, bilim ve teknoloji alanlarındaki etkinliği artırmak, geleceğe umutla bakabilmek ve bilgi toplumunun öngörülerini yerine getirebilmek için, araştırma ve gelişmeye önem vermek, bu alanda yatırımlar yapma gereğinin bilincindedir. Avrupa Birliği kuruluşundan bu güne kadar ürettiği politika ve projeleri ile farklı kültür yapılarındaki toplumları bir araya getirerek kültürler arası etkileşimi sağlamıştır. Sanayi, akademi ve araştırma örgütlerinin üretim teknolojilerini geliştirmek, bilgi teknolojilerinin araştırma ve geliştirilmesine destek sağlamak, bilgi toplumunu yaratmak bağlamında uygulanmış, karşılıklı çalışabilen ağlar yoluyla bilginin aktarılmasını sağlayan, market ve endüstrilerde araştırma ve geliştirmeyi amaçlayan, bilim ve teknoloji araştırmalarında işbirliği yapılan, ulusal araştırmaları Avrupa düzeyine taşıma konularında değişik zamanlarda 5 adet proje üretilerek (Brite-Euram, Esprit, IDA, Eureko, Cost) uygulamaya konulmuştur (Bilar, 23/09/ 2005).

Avrupa Birliğinin eğitim ve kültür politikalarını yürüten en önemli örgüt, Avrupa Konseyi (The Council of Europe) dir. Bu örgütün dışında ayrıca, Avrupa Birliğine bağlı Avrupa Birliği Konseyi (European Council) ve Avrupa Komisyonu (European Commission) bulunmaktadır. Ancak Avrupa Birliğinden önce kurulan Avrupa Konseyi, Birliğin eğitim ve kültür politikalarını yürütmekten sorumludur (Başbakanlık, 2002). Avrupa Komisyonu tarafından yürütülmekte olan eğitim, kültür, öğretim, gençliğe yönelik programlar yeniden düzenlenerek 14/ 06/ 2004 tarihinde onaylanmak üzere Bakanlar Konseyine ve Avrupa Parlamentosuna sunulmuştur. Bakanlar Kurulu ve Avrupa Parlamentosu tarafından kabul edilen, programlar Nisan 2005 tarihinden itibaren uygulanmaya başlamıştır. Ayrıca eğitilmiş insan gücünü sağlayabilmek için “EKMOG 2007- 2013”, Yaşam Boyu Öğrenimde Bütünleştirilmiş Eylem Programları: KYBÖ- BEP çerçevesinde Komenyus: Okul eğitimi, Erasmus ve Socrates: Yüksek Öğrenim Programları, Leonardo da Vinci: Meslek Eğitimi, Grundtvig: Yetişkin Eğitimi ve Jean Monnet: Avrupa Bütünleşmesine Yönelik projeler de Avrupa Birliği'nin uygulamaya koyduğu eğitim programlarıdır (Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu, 2006: 11, AB Hibe Programları, 2006).

Avrupa Birliğinin eğitim ve kültür politikalarının yasal düzenlenmesi 7 Şubat 1992 tarihinde Hollanda'nın Maastrich kentinde imzalanan ve Avrupa Birliği Antlaşması olarak da adlandırılan "Maastricht Antlaşması" dır. Avrupa vatandaşlığı kavramının da ilk kez gündeme geldiği bu antlaşmada eğitim, kültür, halk sağlığı vb. gibi yeni eylem alanları olarak tespit edilmiştir. Bu anlaşmanın 1993 yılında yürürlüğe girmesinden sonra "Tek Avrupa" kavramı yasallaşmış ve ortak eğitim ve kültür politikaları da Avrupa Birliği'nin sorumluluk alanları arasında yer almıştır (lger, 2003: 107). Avrupa Birliğinin kültür politikası ye ülkeler arasında kültürel işbirliğinin desteklenmesini, Avrupa halklarının kültür ve tarihinin tanıtılmasını öngörmektedir. Avrupa mirasının korunması, ticari olmayan kültürel alışveriş ve edebi-görsel eserler yaratmasını öngörmekte; tüm bu alanlarda Avrupa Konseyi ile işbirliği hedeflemektedir. Kültürel konuları içeren ortak eylem kararları, Bakanlar Konseyi tarafından bölgeler komitesinin görüşü alındıktan sonra ortak karar yöntemiyle kabul edilmektedir (stel, 2005).

Kültürel programların başında kültürel faaliyetleri ve artistik yaratıcılığın desteklenmesine yönelik uygulanan "Kaleidoscope" (1991- 1999) projesidir. 1991 yılında Avrupa kültürünü ve ortak mirasını temsil eden eserlerinin ve faaliyetlerinin dolanımı ve tanıtımını desteklemek için oluşturulmuştur. Bu proje, 1996 ve 1999 yılları arasında üç kültürel program oluşturulmasına katkıda bulunmuştur. "Kaleidoscope" (1996- 1999) programı ilkinin devamı olan bu proje, sanatsal ve kültürel yaratımı ve işbirliğini yaratmak teşvik etmek amacıyla Avrupa Parlamentosu ve Bakanlar Kurulu tarafından 29/03/ 1999 tarihinde yürürlüğe konmuştur. 1999 yılında dans, müzik, tiyatro- opera, resim, heykel, mimari ve fotoğraf sanatına kadar bir çok alanda gerçekleştirilen 518 projeyi desteklemiştir. Bunun yanı sıra kitaplar ve okuma konusunda "Ariene" (1997- 1999) programı oluşturulmuştur. Bu program ile ye devletlerin kendi kültürlerini yansıtan edebiyat eserlerinin dışındaki edebiyat ürünlerine karşı ilgi duymaları ve birbirlerini daha iyi tanıyıp anlamalarını hedeflenmiştir. "Raphael" (1997- 1999) programı da ye devletlerin Avrupa kültür mirasının korunması ve geliştirilmesine ilişkin oluşturdukları resmi politikalarındaki eksiklerini tamamlamak amacıyla oluşturulmuştur (Sarp,2004,stel, 2005).

Avrupa Parlamentosu tarafından 5 Eylül 2001 tarihinde alınan kararlar arasında yer alan "Kültür 2000" programı ise 5 yıllık bir programdır. Programda kültür, "insanların kimliklerini oluşturmak için yaslandıkları dayanak noktası" olarak tanımlanmıştır. Parlatentonun görevleri arasında ise ortak bir kültürel taban, bir Avrupa toplumu alanı oluşturmak, yurttaşların bu alana ait oldukları duygusunu arttırmak olduğu belirtilmiştir. "Kültür 2000" programı aracılığıyla, Avrupalı toplumlar için ortak bir kültürel alan yaratılmasını teşvik etmek, sanatsal ve edebi eserlerin yaratımlarını geliştirmek, Avrupa tarihi ve kültürünü hakkında bilgileri tanıtmaq, uluslar arası dağılımlarını sağlamak, kültürel miras alanını geliştirmek, ye devletler arasında kültürel diyalogları ve sosyal entegrasyonu güçlendirmek gibi amaçlar belirlenmiştir. Kültür alanında Avrupa ve dünya pazarına yönelik gelişmelerin sağlanabilmesi için sektör çalışanlarının, endüstrinin gereklerini karşılayabilecek Őekilde yönlendirilmeleri, Avrupa ve dünya pazarında rekabet eden ürünler oluşturabilmeleri için bilgi, yetenek ve becerilerini arttıracak Őekilde eğitilmeleri hedeflenmiştir. Sanatçıların, kültürel ürünlerin, sektör çalışanlarının ve gerçekleştirilen kültür faaliyetlerinin serbest dolaşımı prensibi sayesinde, bütün ye ülkeleri kapsayan geniş bir pazara hitap etmelerini desteklemektedir (Sarp, 9/ 04/ 2004).

"Kültür 2000" Programının 2004 yılı için Avrupa Birliği resmi gazetesinde yayınlanan katılım Őartlarında, programın temel katkısı, programa katılan otuz ülkenin kültürel projelerine mali destek sağlamak olarak belirtilmiştir. "Kültür 2000" Programı çerçevesinde

üye devletler arasında; Kültür alanındaki Avrupa seviyesinde Aktif Kurumların desteklenmesi için Eylem Programı (2000- 2006), Media Plus/ Medya Eğitimi (2001- 2005), Aktif Avrupa Vatandaşlığının Sağlanması için Eylem Programı (2004- 2008) halen uygulanan programlardır (Baygun, 29/08/ 2005). Türkiye, 1 Ocak 2006 itibarıyla yürürlüğe giren Mutabakat Zaptını imzalayarak, 25 Ekim 2005 tarihinden itibaren “Kültür 2000” Programı’na katılan 31. ülke olmuştur (<http://rega.basbakanlik.gov.tr> 12/12/ 2005). Program 2000 yılından 2006 yılına kadar olan dönemde sahne sanatları, görsel ve plastik sanatlar, edebiyat, müzik, tarih ve kültürel miras dâhil olmak üzere tüm sanat alanlarında topluluk işbirliğini desteklemektedir (Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu, 2006: 11).

“Kültür 2007” Programı ise belirli yılları kapsayan bir süre için topluluk politikaları ile ilişkili farklı spesifik alanlarda üye devletler arasında işbirliğini teşvik etmek amacıyla Avrupa Birliği tarafından kabul edilen bir dizi eylemi ifade eden topluluk programıdır. 1 Ocak 2007 tarihi itibarı ile başlayacak program 2013 yılı sonuna kadar devam edecektir. 14 Kasım 2005 tarihinde gerçekleşen Avrupa Birliği Bakanlar Konseyi nezdinde üye devletler “Kültür 2007” Programı hakkında kısmen siyasi anlaşmaya varmışlardır. “Kültür 2007” Programının amaçları; Kültürel yaratıcılığın desteklenerek sanatçıların, kültürel işbirliği kuruluşlarının, kültürel ağlar ve operatörler gibi kültür oyuncularının hareketliliğini arttıracak, ortak bir kültürel alanın yaratılmasıdır. Avrupa Birliği Avrupa Komisyonu tarafından önerilmiş “Kültür 2007” Programının hedefleri;

1. Kültürler arası diyalogun artırılması
2. Kültür alanında çalışanların ve sanatçıların sınır ötesi dolaşımının geliştirilmesi
3. Kültür sanat eserlerinin ve sanat çalışmalarının uluslararası dolaşımının geliştirilmesi
4. Avrupa kültürel işbirliği organizasyonları, Avrupa kültürü ile ilgilenen kurumların desteklenmesi, sürgün edilene ait arşivlerin ve ilgili bölgelerin korunması, bununla beraber anma törenlerinin hazırlanması ile ilgili eylemlerin desteklenmesi
5. Kültürel işbirliği üzerine yapılan araştırmaların desteklenmesi, bilgilerin derlenmesi ve dağıtılması ve kültürel irtibat noktalarının desteklenmesi (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı “Kültür 2007” Programı Sunumu, 2006).

3. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Ankara Devlet Çoksesli Korosu

Hikmet Şimşek klasik müzik alanında bir çok ilke imza atmış bir müzikçimizdir. Evrensel müziğimizin yurt alanında yayılmasında öncülük ederek, çağdaş evrensel Türk müziğinin gönüllü misyoneri olarak çalışmıştır. Hikmet Şimşek sadece klasik müziğin Türkiye’de yerleşmesine katkıda bulunmamış, Türk besteci ve sanatçıların yurt dışında da tanınmasını sağlamıştır. Onların eserlerini yurt dışındaki orkestralarla icra etmiş ve plak kayıtlarını yapmıştır. Ülkemizde yurtiçinde orkestra şefi olarak bini aşkın konser, radyo ve televizyon programlarının yanı sıra, yurtdışında yönettiği 200 kadar konserin büyük çoğunluğunda bu eserlerin tanınmasını sağlamıştır. Türkiye’deki ilk müzik festivallerini yönetmiştir. Ülkemizdeki sanat kurumlarının kurulmasında öncülük etmiştir. Ankara Radyosu Oda Orkestrası, TRT Televizyonu müzik bölümünün kuruluşu, TRT Ankara Radyosu Çoksesli Korosu, Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı İzmir, Çukurova ve Bursa Devlet Senfoni Orkestralarının da kuruculuğunu üstlenmiştir. Kuruculuğunu üstlendiği kurumlar arasında Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı “Ankara Devlet Çoksesli Korosu” da vardır. Hikmet Şimşek kuruluşlarına öncü olduğu kurumların yöneticiliğini ve sanat yönetmenliğini de yapmıştır (www.beethovenlives.net, 15/01/ 2005).

Resim 1. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Korusu

Dünya kültürleri arasında önemli yeri olan ülkemizi tanıtmak, yurdumuzda eksikliği duyulan çoksesli koro ihtiyacını karşılamak, korolu eserlerin icrasını sağlamak ve geleneksel müziğimizin çok seslendirilmiş zengin örneklerini seslendirmek amacıyla, 04.03.1987 tarih ve 11548 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile dönemin Kültür Bakanı M. Tınaz Titiz onayıyla 1988 yılında Kültür Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğüne bağlı olarak kurulmuştur (Resim 1).Devlet Çoksesli Korusu, ilk çalışmalarına 9 Ocak 1989 tarihinde başlamıştır. Hikmet Şimşeğin sanat yönetmenliğini üstlendiği koro ilk zamanlar Bujor Hoinic'le çalışmıştır. Kuruluşunda açılış sınavını kazanan 17 soprano, 14 Alto, 19 Tenor ve 16 Bas sesten toplam 66 sanatçıdan oluşan koro ülkemizin ikinci en geniş profesyonel “a capella”(çalgısız) topluluğudur (www.kulturturizm.gov.tr/gsanatlar/koro, 15/01/ 2005).

Çoksesli Türk halk türküleri ile özgün eserlerinin ve dünya koro edebiyatının baş yapıtlarını Türkçe ve orijinal dilinde seslendirmek ve yurdumuzdaki çoksesli çağdaş müzik yaşamına katkıda bulunmak prensipleri ile çalışmalarına başlamıştır. Koroya şef olarak ilk Türk kadın orkestra şefi İnci Özdil atanmıştır.12 Mayıs 1989 tarihinde Atatürk Kültür Merkezi Konser Salonunda Ahmet Adnan Saygun'un “Yunus Emre Oratoryosu” Plağının tanıtım konserinde Yunus Emre Oratoryosunun a-capella eserlerini seslendirmiştir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Korusu, dönemin Kültür Bakanı Namık Kemal Zeybek tarafından organize edilen, Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in de katıldığı, koronun Sanat Sorumlusu Hikmet Şimşek ve şef İnci Özdil yönetiminde ilk konserini Ankara Resim Heykel Müzesi Konser Salonunda,“Ankara Devlet Çoksesli Korusu Açılış Konseri” adıyla (Tablo 1), 13 Mayıs 1989 tarihinde icra etmiştir (Devlet Çoksesli Konser Programı, 1989). Hikmet Şimşek'in bestelediği “Devlet Çoksesli Korusu Marşı” konserin açılış müziği olarak takdim edilmiş ve ilk yıllarda koronun hemen her konseri bu marş ile açılmıştır.

Tablo 1. Kültür Bakanlığı, Devlet Çoksesli Korosu'nun Açılış Konseri Programı

1. Kısım	Şef: İnci Özdil	2. Kısım	Şef: Hikmet Şimşek
Devlet Çoksesli Korosu Takdim Müziği			
I. BÖLÜM		I. BÖLÜM	
Leonard Lecher	Emanet Kal Tanrıya	H. Leo Hassler	Sanat Aşkısı
John Bennet	Gözyaşları	Daniel Frederici	Üç Güzel Şey
Heinrich Isaac	Gurbet	Orlando Gibbons	Sevgilim
II. BÖLÜM		Orlando Di Lasso	Kocam Eve Geldiği Zaman
Bach	Gece	Giovanni Gastoldi	Kayıpta
Bach	Koral	II. BÖLÜM	
Mozart	Dua	Brahms	Sessiz Gece
III. BÖLÜM		F. Mendelssohn	Yeni Yıl
İlhan Baran	Eylül Sonu	F. Mendelssohn	Tarla Kuşu
U.C. Erkin	Ferahı	C.M. Weber	Avçılar
N.K. Akses	Dağlar	III. BÖLÜM	
Ferit Tüzün	Batum	Ferit Tüzün	Ha Bu Diyar
IV. BÖLÜM		Hikmet Şimşek	Heyamola He Yalesa
A.A. Saygun	Altın Yüzük	Cengiz Tanç	Ceylan
Nevit Kodallı	Zekiyem	A.A. Saygun	Çanakkale Türküsü
Sıdika Özdil*	Gözlerimin Bahçesinde	U.C. Erkin	Fincan
ARA		BİS	

*İlk seslendirme

12 Haziran 1989 tarihinde TRT'nin 25. Gümüş yılı kutlamaları çerçevesinde Ankara Arı Stüdyosunda yapılan bir program kaydına katılarak şef Hikmet Şimşek yönetiminde a-capella konser vermiştir. Ayrıca TRT Televizyonunun (TV- 2) kanalının açılış töreninde, canlı olarak yayınlanan programında Şef İnci Özdil yönetiminde, besteci Sıdika Özdil'in "Gözlerimin Bahçesinde" adlı atonal eserinin seslendirilişini gerçekleştirerek büyük bir beğeni toplamıştır. Hikmet Şimşek önderliğinde çağdaş Türk müziğimizin, özellikle ilk kuşak çağdaş Türk bestecilerin (Necil Kazım Akses, Ahmet Adnan Saygun, Ulvi Cemal Erkin, Ferit Tüzün, Cemal Reşit Rey) ve diğer Türk bestecilerinin özgün eserleri ile çoksesli halk türkülerini repertuarına almış ve a capella konserlerinde başarıyla seslendirmiştir.

25- 28 Ekim 1989 yılında Güneydoğu Anadolu Projesi I. GAP Kültür ve Turizm Şölenine katılarak şef Hikmet Şimşek ve şef Walter Strauss yönetiminde ilk konser turnesine çıkmıştır. 25- 26 Ekim 1989 tarihinde Diyarbakır Kapalı Spor Salonunda, 27 Ekim 1989 tarihinde Urfa Kapalı Spor Salonunda, 28 Ekim 1989 tarihinde Gaziantep Antik Kilise Salonunda a-capella konserler vermiştir. 5 Kasım 1989 tarihinde Ankara Devlet Opera ve Balesi Salonunda dönemin Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in veda töreni konserine katılmıştır. Konserin tamamı 7 Kasım 1989 tarihinde TV 1 Televizyonunda yayınlanmıştır. 5 Aralık 1989 tarihinde 2. Milli Kültür Şurası Haftası nedeniyle Ankara Milli Kütüphane Oditoryum Sahnesinde gerçekleştirilen törene katılarak ilk tören konserini, 14 Aralık 1989 tarihinde Ankara Resim Heykel Müzesi Konser Salonunda şef Walter Strauss yönetiminde ise "ilk periyodik konser"ini vermiştir. Kültür Bakanlığının koro müziğinin yaygınlaştırılması için sipariş verdiği eserlerden Muammer Sun'nun bestelediği "Şirin Nar" eserinin ilk seslendirilişini gerçekleştirmiştir (Devlet Çoksesli Korosu Konser Programı, 1989).

Koro müziğinin sevdirmesi amacıyla Ankara'da bulunan üniversitelerde "Gençlik Konserleri" çerçevesinde ilk olarak 1 Mart 1990 tarihinde A.Ü. Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Farabi Salonunda şef Walter Strauss yönetiminde a-capella konser vermiştir. 26 Haziran 1990 tarihinde Bursa Kültür Festivaline katılarak şef Walter Strauss yönetiminde Bursa Devlet

Tiyatrosunda a-capella konser vermiştir. Koro, orkestra eşlikli ilk konserini ise TRT Ankara Radyosu Çoksesli Korusu ile birlikte, 29-30 Mart 1991 tarihinde “Yunus Emre Sevgi Yılı” kapsamında Cumhurbaşkanlığı Devlet Senfoni Orkestrası Konser Salonunda şef Gürer Aykal yönetiminde Cumhurbaşkanlığı Devlet Senfoni Orkestrası eşliğinde Ahmet Adnan Saygun’unun “Yunus Emre Oratoryosu”nu seslendirmiştir. Yunus Emre Oratoryosuna solist olarak soprano Ruhsar Öcal, alto Işın Güyer, tenor Erol Uras, bas Ayhan Baran katılmışlardır. Koro ilk Antik Tiyatro konserini İzmir Efes Antik Tiyatroda 10 Haziran 1991 tarihinde şef Hikmet Şimşek yönetiminde İzmir Müzik ve Sanat Festivali kapsamında İzmir Devlet Senfoni orkestrası eşliğinde İzmir Devlet Opera ve Balesi Korusu birlikte Yunus Emre Oratoryosunu seslendirmişlerdir. Konsere solist olarak piyanist Ayşegül Sarıca, soprano Hülya Gündüz, mezzosoprano Tanju Nebol, tenor Pekin Kırgız, bas Alpaslan Merter katılmışlardır (Devlet Çoksesli Korusu Konser Programı, 1991).

Koro, ilk konserlerinden günümüze kadar 400’den fazla müzik etkinliğinde bulunarak, ülkemizin seçkin müzik kurumları arasındaki yerini almıştır. Koro çalışmalarını 1989- 1993 yılları arasında koronun gelişiminde önemli bir yeri olan şef Walter Strauss’la sürdürmüştür. Aynı dönemde 1990- 1991 yılları arasında koronun şef yardımcılığını Caner Ruhselman üstlenmiştir. 1993- 1998 yılları arasında şef Ahter Destan ile çalışan koro, çalışmalarını 1998 yılından beri şef İbrahim Yazıcı ile sürdürmektedir. Koro, şan çalışmalarını 1992 yılına kadar Ankara Devlet Opera ve Balesi sanatçısı Müfide Özgüç ve H.Ü.Ankara Devlet Konservatuvarı Öğretim görevlisi Mustafa Yurdakul ile yapmıştır.1992 yılından itibaren koro şan çalışmalarına, İlhan Sürmen’le devam ettirmektedir. Koronun piyano eşlikli eserlerinin eşliklerini (korrepetisyonunu) 1992 yılından bu yana piyano sanatçısı Filiz Balkız yapmaktadır. Koro, verdiği a capella (çalgısız) konserler dışında ülkemizdeki tüm devlet senfoni orkestraları ile birlikte kantat (kısa bir oratoryoyu andıran beste), oratoryo (solo sesler, koro ve orkestra için yazılmış, oyun ögesi bulunmayan- kutsal nitelikte müzik eseri), requiem (ölünün ruhu için okunan dua/ ilahiler) formundaki eserleri seslendirmiş; bazılarının Dünya prömiyerlerini, birçoğunun da Türkiye’deki ilk seslendirilişlerini gerçekleştirmiştir (Tablo 2) (www.chorusturkey.com/tur/contact.php, 1/9/ 2005).

Tablo 2. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Korusu’nun Seslendirdiği Orkestra Eşlikli Eserler

A. ADNAN SAYGUN	Eski Üslupta Kantat
A. ADNAN SAYGUN	Yunus Emre Oratoryosu
A. L.WEBER	Requiem
A. MARKOV	Rock Konçerto (**)
A. BORODIN	Poloveç Dansları
B. BRITTEN	War Requiem(*)
C. ORFF	Carmina Burana (İki Piyano İçin Sahne Kantatı) (*)
C. ORFF	Catulli Carmina
C. ORFF	Carmina Burana
C. DEBUSSY	Noktrünler
ÇETİN İŞİKÖZLÜ	Türk Ordu Senfonisi
ERTUĞ KORKMAZ	2. Senfoni “Enuma Elish”(**)
FAZIL SAY	Nazım Oratoryosu (**)
FAZIL SAY	Metin Altıok Ağıtı (**)
F. SCHUBERT	Stabat Mater (*)
G. HOLST	Planets (Gezegenler) (*)
G. MAHLER	2. Senfoni (*)
G. MAHLER	3. Senfoni (*)
G. VERDİ	Quattro Pezzi Sacri
J. BRAHMS	Ein Deutsches Requiem (*)

J. HAYDN	Mevsimler Oratoryosu (*)
KÂMRAN İNCE	Galatasaray 100. Yıl Senfonisi (**)
L. E. BACALOV	Tango Misa (*)
L. V. BEETHOVEN	9. Senfoni
L. V. BEETHOVEN	Korolu Fantazi
M. RAVEL	Daphnis et Chloé (*)
MUAMMER SUN	Cumhuriyet ve Kurtuluş Film Müziği (*)
ORHAN ŞALLIEL	Çanakkale Balesi (**)
P. TSCHAIKOVSKY	1812 Uvertürü
S. PROKOFIEV	Korkunç İvan (*)
S. PROKOFIEV	Alexander Newsky Kantatı (*)
TURGAY ERDENER	Bir Deniz Senfonisi (**)
VASIFADIGÜZELOV	Çanakkale 1915 Oratoryosu (**)
W. A. MOZART	Requiem

(*) Türkiye Prömiyeri (**)Dünya Prömiyeri

Koro, ülkemizdeki Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı devlet senfoni orkestralarına (Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası, İstanbul Devlet Senfoni Orkestrası, İzmir Devlet Senfoni Orkestrası, Çukurova Devlet Senfoni Orkestrası, Bursa Bölge Devlet Senfoni Orkestrası), Ankara Devlet Opera ve Balesi, İzmir Devlet Opera ve Balesine, 1993'ten bu yana Türkiye'nin ilk özel akademik uluslararası topluluğu Bilkent Senfoni Orkestrasına ve 2004'ten sonra da Borusan İstanbul Filarmoni Orkestrasına (Tablo 2)'deki orkestralı eserleri seslendirerek eşlik etmiştir. (Tablo 2)'deki orkestra eşlikli eserlerle (Tablo 3)'teki orkestra şefleri yönetiminde katılmıştır. Ayrıca ülkemizdeki tarihi mekânlardan, Aspendos, Efes, Bergama ve Side Antik tiyatrolarında orkestra eşlikli konserler vermiştir (Resim 2).

3.1.T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Korusu'nun Katıldığı Festivaller

Koro, Çukurova Kültür ve Sanat Festivali (10/05/1991), Balkan Ülkeleri 1. Kültür ve Sanat Festivali (27/05/1991), 4.Yapı Kredi Bankası Gençlik Festivali (4/06/1991), Uluslararası 5.İzmir Müzik Festivali (10/06/1991), Uluslararası 7. İzmir Müzik Festivali (10/06/1993), Uluslararası Aspendos Opera ve Bale Festivali (1995'ten bu yana),12. Uluslararası İzmir Müzik Festivali (14/06/1998), Polatlı Gordion Kültür ve Turizm Festivali (07/06/2001), 21.Uluslar arası Çorum Hitit Fuar ve Festivali (24/06/2001), 41.Uluslar arası Bursa Festivali (01/06/2002), 42. Uluslar arası Bursa Festivali (12/06/2003), 1.Uluslararası Askeri Bandolar Festivali (28/06/2003), 31. Uluslararası İstanbul Müzik Festivali (03/07/2003), Sevda Cenap-And Vakfı'nın düzenlediği 21.Uluslararası Ankara Müzik Festivali (4-5/04/2004), 10.Uluslararası Eskişehir Müzik Festivali (02/10/2004), 1.Marmaris Uluslar arası Denizcilik Festivali (28/04/2005), 6- 9 Mayıs 2005 tarihinde Büyük Tiyatro'da Avrupa Birliği mali desteğiyle ile düzenlenen IV. Uluslar arası Koro Festivali ve Yarışmaları çerçevesinde düzenlenen Açılış Konserinde Devlet Çoksesli Korusu ve solist Yıldız İbrahimova konser vermiştir. Konsere Kültür ve Turizm Bakanı ve Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu Müsteşarı Martin Dawson katılmıştır. 44.Uluslararası Bursa Festivali (12/06/ 2005), 5.Side Uluslar arası Kültür ve Sanat Festivali (15/09/ 2005), 12. Aspendos Uluslar arası Opera ve Festivalinde 28 Haziran 2005 tarihinde şef İbrahim Yazıcı yönetiminde Fazıl Say'ın "Nazım" eserini ve son olarak aynı festival kapsamında 12 Temmuz 2005 tarihinde şef Justus Frantz'ın yönetiminde Uluslar Filarmoni orkestrası eşliğinde Devlet Opera ve Balesi korusu ile birlikte dostluk, kardeşlik ve barış temalarını işleyen Avrupa Birliğinin resmi müziği Beethoven'in 9. Senfonisini seslendirmiştir. Koro, ülkemiz çoksesli ve klasik müzik kültürünün gelişmesinde rol oynayan önemli eserlerin ilk seslendirilişini yapmıştır (Tablo 2).Koro bu çalışmalarıyla

Türk müzik kültüründe bir ilke daha imza atmıştır (Devlet Çoksesli Korosu Konser Programı, 1991- 2005).

Tablo 3. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Korosu'nun Çalıştığı Orkestra Şefleri

Türk Şefler	Yabancı Şefler
Alpaslan Ertüngealp	Alexander Rahbari
Çetin Işıközlü	Andrew Greenwood
Ertuğ Korkmaz	Antonio Pirolli
Emin Güven Yaşlıçam	Bujor Hoinic
Gürer Aycal	Constantine Orbelian
Hikmet Şimşek	Gilbert Levine
İbrahim Yazıcı* (Daimi Şef)	Gunter Ginhauss
Kâmran İnce	Ionescu Galati
Naci Özgüç	Jean Perisson
Orhan Şalliel	Junsug Kakhidze
Rengim Gökmen	Justus Frantz
Yalçın Adıgüzelov	Karl Anton Rickenbacker
	Ladislav Swarowski
	Marek Pijarowski
	Tadeusz Strugala
	Vladimir Altschuler
	Walter Strauss
	Zbigniew Graca

Resim 2. Fazıl Say'ın “Nazım” Orotaryosu'nun Aspendos Antik Tiyatrosu Konseri (www.fazilsay.com, 2004).

Kuruluşunda sanat yönetmenliğini yapmış olan Hikmet Şimşek için düzenlenen “Hikmet Şimşek 45. yıl sanat yıldönümü” konserinde koro 29 Ekim 2000 tarihinde Bilkent Senfoni Orkestrası eşliğinde Bilkent Konser Salonunda konser vermiştir. “Hikmet Şimşek Anısına” ölümünün 1. yılında düzenlenen konserde 14- 15 Kasım 2002 tarihinde şef Naci Özgüç yönetiminde Cumhurbaşkanlığı Devlet Senfoni Orkestrası eşliğinde TRT Çoksesli Korosu ile birlikte Ahmet Adnan Saygun’un “Yunus Emre Oratoryosu” nu seslendirmiştir. Anma konserleri 22 Eylül 2003 tarihinde Gazi Üniversitesi Konser Salonunda, 12 Ekim 2005 tarihinde ise Resim Heykel Müzesi Konser Salonunda gerçekleştirilmiştir.

Koro, milli bayramlarımızda, 10 Kasım Atatürk’ü Anma Konserlerinde Kara Harp Okulu Konser Salonu ve Genel Kurmay Başkanlığı Kara Kuvvetleri Komutanlığı Konser Salonunda Türk Silahlı Kuvvetleri Armoni Mızıkası Bandosu ile başkentte daimi olarak tören konserlerine katılmıştır. Tören konserlerinde bando eşliğinde a capella eserleri ve eşlikli marşları seslendirmiştir. Cumhuriyetimizin kuruluşunun 75.ve 80. yılı kutlama etkinlikleri çerçevesinde milli bayramlarda Ankara’da TSK Armoni Mızıkası, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Bandosu eşliğinde konserler yapmıştır. 29 Kasım 2001 tarihinde Deniz Kuvvetleri Bandosu eşliğinde şef Metin Tufan’ın bestelediği “Çanakkale Şehitleri Oratoryosu” ve Bahriye Marşları Albümünün konser kaydını TRT Ankara Radyosu stüdyosunda gerçekleştirmiştir.

25- 29 Haziran 2003 tarihleri arasında Kara Kuvvetlerinin 2212. kuruluş yıldönümü kutlamaları çerçevesinde düzenlenen 1. Uluslararası Askeri Bandolar Festivali KHO. Orgeneral Cemal Tural Stadyumunda 28 Haziran 2003 tarihinde final gösterisinde sırasıyla Almanya Hava Kuvvetleri 3. Bandosu, Arnavutluk Silahlı Kuvvetler Bandosu, Bulgaristan Cumhuriyeti Muhafız Bando Gösteri Orkestrası, Romanya Silahlı Kuvvetler Bandosu, Ukrayna Deniz Kuvvetleri Bandosu konser vermiştir (Acar, Zaman, 19/06 /2003). Festivalde ülkemizin 177 yıllık geçmişe sahip “TSK Armoni Mızıkası”nın yanı sıra Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Bandosu, Hava Kuvvetleri Komutanlığı Bandosu, Jandarma Genel Komutanlığı Bandosu, Silahlı Kuvvetler Mızıkası Okulları Komutanlığı Öğrenci Bandosu’ndan oluşan karma bandoya “Mehter an Bölüğü” olarak bilinen geleneksel tarihi Türk Bandosu katılmıştır (Karabağlı, 21/06/ 2003). Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Korosu karma bando eşliğinde Strauss, Mozart, Verdi, Carl Orff Carmina Burana eserlerini ve milli marşlarımızı yorumlamıştır (Ali, 25/06/ 2003), Şenyüz, 28/06/ 2003).

Koro, Kültür Bakanlığının Cumhuriyetin 75. yıl kutlamaları kapsamında Muammer Sun, Hikmet Şimşek, Metin Arbak, Nejat Başegmezler, İstemihan Taviloğlu’nun bestelediği 75. yıl marşlarının ilk seslendirmesini gerçekleştirmiş, bu marşların ilk konser kaydını yapmıştır. 4 Ekim- 26 Ekim 2003 tarihlerinde İzmir, Antalya, İstanbul, Ankara da yapılan Kültür Bakanlığının Cumhuriyetimizin 85. yılı kutlamalarını Bakanlığın diğer sanat kurumlarıyla birlikte ortaklaşa hazırlanan şenliklere (Cumhuriyet Coşkusu Şenliği) katılmıştır.19 Mayıs 2004 tarihinde Samsunda şef Naci Özgüç yönetiminde Deniz Kuvvetleri Bandosu ve Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası eşliğinde Muammer Sun’un “Cumhuriyet ve Kurtuluş Film müzikleri konserini vermiştir. 18 Mart 2005 tarihinde Genel Kurmay Başkanlığı Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Bandosu eşliğinde 90. yıl törenleri kapsamında Metin Tufan’ın yazdığı Çanakkale Şehitleri Oratoryosu eserini seslendirmiştir. 28 Nisan 2005 tarihinde 1. Marmaris Uluslararası Denizcilik Festivalinde, Aksaz Kültür Merkezinde şef Rengim Gökmen yönetiminde Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası eşliğinde Deniz Kuvvetleri Senfoni Galasında Turgay Erdener’in “Bir Deniz Senfonisi” adlı eserinin dünya prömierini de gerçekleştirmiştir. 29 Nisan 2005 tarihinde Marmaris Limanında savaş gemisi (TCG

Giresun) üstünde şef Rengim Gökmen yönetiminde Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası eşliğinde halk konseri vermiştir (Devlet Çoksesli Korosu Konser Programı, 2005).

Yalçın Adıgüzelov'un bestelediği ve şefliğini yaptığı "Çanakkale 1915 Oratoryosu"nu 24 Nisan 2001 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Devlet Senfoni Orkestrası eşliğinde Devlet Çoksesli Korosu ve TRT Çoksesli Korosu Çanakkale Çimenlik Kalesi'nde beraber seslendirmiştir. Eser şef Rengim Gökmen tarafından 27 Ekim 2001 tarihinde İzmir Devlet Senfoni Orkestrası eşliğinde Cumhuriyet Bayramı Özel Konseri olarak İzmir'de ve 18 Mart 2003 tarihinde Ankara Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası konser salonunda seslendirilmiştir (Çanakkale 1915 Oratoryosu Konser Programı, 2001).

Ankara Devlet Opera ve Balesi Sanatçısı Merih Çimenciler'in sahneye koyduğu, Orhan Şalliel'in bestelediği ve şefliğini yaptığı "Çanakkale Şehitleri Balesi" temsili Ankara Devlet Opera ve Balesi Orkestrası ve Bale sanatçıları eşliğinde Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli korosunun katılımında 31 Mart 2001 tarihinde Büyük Tiyatro'da dünya prömiyeri gerçekleştirilmiştir. Eser periyodik olarak üst düzey askeri komutanların katıldığı 16 Mayıs 2001 ve 17- 19 Kasım 2001 tarihinde Büyük Tiyatroda tekrarlanmıştır. 24 Nisan 2002 tarihinde Çanakkale'de 18 Mart Spor Salonunda, 18 Mart 2004 tarihinde ise Çanakkale Deniz Zaferinin 89. yıldönümü etkinlikleri çerçevesinde Ankara Büyük Tiyatro'da tekrarlanmıştır (Çanakkale Şehitleri Balesi Temsil Programı, 2001- 2004).

Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığının 2004 yılında beraber düzenlediği "Kültür, Sanat ve Eğitim Protokolü" kapsamında Ankara'nın çeşitli ilköğretim ve lise okullarında eğitim konserleri vermiştir. Üniversitelerde Eğitim konserleri çerçevesinde çoksesli koro müziğinin seçkin eserleri seslendirilmiştir. Eğitim konserleri çerçevesinde koro; 16 Kasım 2005 tarihinde "Yunus Emre Kültür Merkezi" nde yapılan etkinliğe Ankara ilinden yaklaşık 30 okuldan gelen ilköğrencilerine de konser vermiştir.

Avrupa Kültür Ödülü 1993 yılından itibaren verilen bir ödüldür. 2003 yılında İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı'nın yönetim kurulu başkanı Şakir Eczacıbaşı'na verilmiştir. Batı ve doğu Avrupa arasında bir kültür köprüsü kurulması ve dünya çapında hoşgörü, karşılıklı anlayış ve kabulleniş kavramlarının geliştirilmesinde insanları birleştirici katkısı nedeniyle ve bir yayın birliği ve kültür elçisi olarak ulusal sınırların kültür aracılığı ile kaldırılması, tarihten gelen kültür sınırlamalarının yok edilmesi ve Avrupa Birliği üyelerinin birbirlerine dair farkındalık geliştirmesinde 50 yıldır gösterdikleri katkı nedeniyle 2004 yılı "Avrupa Kültür Ödülü" Avrupa Yayın Birliği'ne verilmiştir. Aynı yıl, 5/06/ 2004 te Aya İrini Müzesi'nde Avrupa Kültür Başarı Ödülü, Radio TV Espana (RTVE) den Juan Buhigas' a verilmiştir. Ödül töreninde T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Korosu Beethoven'ın 9. Senfonisini (AB Ulusal Marşı) şef Gürer Aykal yönetiminde Borusan İstanbul Filarmoni Orkestrası eşliğinde seslendirmiştir. Borusan İstanbul Filarmoni Orkestrasının "İki yaka müzikle bir arada" geleneksel konserleri çerçevesinde düzenlediği konser etkinliğinde Wolfgang Amadeus Mozart'ın 250. doğum yılı dolayısıyla 15 Şubat 2006 tarihinde Kadıköy Halk Eğitim Merkezi, 16 Şubat 2006 tarihinde ise Lütfi Kırdar Konser Salonunda şef Gürer Aykal yönetiminde Devlet Çoksesli Korosu Mozart'ın Requiem eserini seslendirmiştir. Eserin ikinci seslendirilişi 23-24 Şubat 2006 tarihinde şef Gürer Aykal yönetiminde İzmir Devlet Senfoni Orkestrası eşliğinde İsmet İnönü Sanat Merkezinde yapılmıştır.

2002 yılı Kültür Bakanlığı ve UNESCO'nun girişimleri sonucunda "Nazım" yılı olarak belirlenmiştir. Bu proje kapsamında 2002 yılında Nazım Hikmet, Türkiye'de ve dünya'da anılacak ve bir kez daha eserleri ve sanatıyla yaşatılacaktır. Senfonik Müziğin

yaygınlaştırılması ve yeni eserlerin müzik kültürümüze kazandırılması için yapılan bazı çalışmalar kapsamında bazı bestecilerimize eser siparişinde bulunulmuştur. Ülkemizde “Türk Bestecilerinin Eser Üretimine Teşvik Projesi” kapsamında Fazıl Say “Nazım” Oratoryosunu bestelemiştir (www.Okyanus.com, 26/01/ 2005).

Fazıl Say’ın deyimiyle “Nazım atmosferinin yaratılması ve şair Nazım Hikmet portresinin çizilmesi” çalışması olarak tanımlanan eser beş ana bölüm ve şairin 25 şiirinden oluşmuştur. Birinci Bölüm Gençlikte (Üç Selvi/ Açların Gözbebekleri/ Kerem Gibi), İkinci Bölüm Hapishanede (Diz Boyu Karlı Bir Gece/ Pazar/ Ben İçeri Düştüğümden Beri/ Yatar Bursa Kalesinde), Üçüncü Bölüm İnsan Üzre (Uyanış/ Akşam Gezintisi/ Gecenin Saat Bir’i/ Doğum/ Kız Çocuğu/ Hiroşima/ Nereden Gelip Nereye Gidiyoruz), Dördüncü Bölüm Memleket Üzre (Vatan Haini/ Şehitler/ Davet/ Memleketim), Final’de ise son derece anlamlı “Yaşamaya Dair” başlığını taşıyan iki ayrı şiiri yorumlanmıştır (Yazıcı, 27/02/ 2006).

Nazım Oratoryosu şef Naci Özgüç yönetiminde Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası, Kültür Bakanlığı Devlet Çoksesli Korosu ve TRT Ankara Radyosu Çoksesli Korosu ile birlikte şiirleri yorumlayan Genco Erkal, şarkıları yorumlayan Sertap Erener, Opera Sanatçısı Bariton Tuncer Tercan, çocuk solistler İlkin Alpay, İlke Alpay ve Volkan Safran tarafından 5 Ekim 2001 de Ankara Radyosu stüdyosunda kaydedilmiştir (Tunçdemir, 2002).

“Nazım” Oratoryosu 8- 9 Ekim 2001 tarihinde İstanbul’da Lütfi Kırdar Konser Salonunun da “Dünya Prömiyeri” seslendirilmiştir. 30 Haziran 2002 tarihinde şef Naci Özgüç yönetiminde İzmir Devlet Senfoni Orkestrası eşliğinde Kültür Bakanlığı Devlet Çoksesli Korosu ve TRT Ankara Radyosu Çoksesli Korosu ile birlikte şiirleri yorumlayan Genco Erkal, şarkıları yorumlayan Sertap Erener, Opera Sanatçısı Bariton Tuncer Tercan, çocuk solistler İlkin Alpay, İlke Alpay ve Volkan Safran tarafından Efes Antik Tiyatro/İzmir ve 14 Eylül 2002 tarihinde İstanbul’da Lütfi Kırdar Konser Salonunda seslendirilmiştir (Nazım Oratoryosu Konser Programı).

Fazıl Say’ın “Nazım” Oratoryosu adlı eserinin ikinci yorumu ise şef İbrahim Yazıcı yönetiminde Bilkent Senfoni Orkestrası eşliğinde, Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Korosu ile birlikte şiirleri yorumlayan Genco Erkal, şarkıları yorumlayan Zuhâl Olçay, Bariton Güvenç Dağüstün, çocuk solistler Buse Tufan, Deniz Gülek ve İlke Biçel tarafından yapılmıştır. Eserin ilk konseri ve kaydı 27 Mayıs 2004 tarihinde Bilkent Odeon’da gerçekleşmiştir. 23 Haziran 2005 tarihinde İstanbul Cemil Topuzlu Açık Hava Tiyatrosunda seslendirilmiştir. 28 Haziran 2005 tarihinde Aspendos Açık Hava Tiyatrosu/ Antalya’da sergilenmiştir. Bu konserin kaydı DVD olarak kaydedilmiştir (Nazım Oratoryosu Konser Programı, 2005).

Resim 3. Fazıl Say'ın Metin Altıok Oratoryosu,(03/07/ 2003).

Fazıl Say'ın 2 Temmuz 1992 yılında yitirdiğimiz şair Metin Altıok için (solo, ses, koro, piyano ve orkestra için) bestelediği “Metin Altıok Oratoryosu” şairin yazdığı 12 şiiri kapsayan üç bölümden oluşmaktadır (Resim 3). “Dalmış Kendi Kendime” başlıklı birinci bölümünde Metin Altıok anlatılmıştır. “Bingöl Soneleri” başlıklı ikinci bölümde şairin kaleme aldığı şiirler yorumlanmıştır. “Ölüm” teması ise üçüncü bölümde anlatılmıştır. Eserde “metronom”, “daktilo”, “mum” gibi enstrümanlar da kullanılmıştır (Say,2003: 13). Fazıl Say'ın bestelediği “Metin Altıok Oratoryosu” nun ilk seslendiriliş konseri 31. Uluslararası İstanbul Festivali'nde Cemil Topuzlu Açık Hava Tiyatrosunda 3 Temmuz 2003 tarihinde şef İbrahim Yazıcı yönetiminde Oda Orkestrası (Altıok Solistler Topluluğu) ve Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Korosu tarafından yorumlanmıştır. Konsere piyano'da Fazıl Say, şiirleri yorumlayan Zühal Olcay, genç soprano Burcu Uyar ve çocuk solist Kıvanç Tire eşlik etmiştir. Ayrıca eserin CD kaydı 14-19 Mayıs 2003 tarihinde Bilkent Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi kayıt stüdyosunda yapılmıştır (www.netyorum.com/bölüm/sanat, 26/06/2003).

3.2.YURTDIŞI KONSERLERİ

3.2.1. Güney Kore'de (Seoul-Chuncheon- Daejeon- Pohang- Donghae- Gangneung- Yeosu) Konserleri

29 Kasım -12 Aralık 2004 tarihleri arasında Güney Kore'de (Seul-Chuncheon- Daejeon- Pohang- Donghae- Gangneung- Yeosu şehirlerinde) 8 ayrı a capella konser vermiştir. Özellikle Seul'deki “Seoul Arts Center” konseri ulusal bir kanal CBS tarafından tüm ülkeye yayınlanmıştır (Resim 4-5).Koro “a capella” koro müziğinin eserlerinden, Mozart “Ave Verum Corpus”, Brahms “Motet”, Bach “Jesu meine Freude” Motet, Christmas Carols eserleri ve Güney Kore halk müziğinden oluşmuş yöresel koro eserlerinin yanında, çoksesli koro için Türk Bestecilerinin yazdığı koro eserlerinden Nevit Kodallı'nın “Dere Geliyor/Lofçalı/

Zekiyem”i, Erdal Tuğcular’ın “Suda Balık Oynuyor”unu, Edward Zuckmayer’in “Gelin Ağlatma/ Bursa Sekme Oyun Havası”nı, Ulvi Cemal Erkin’in “Feraye/ Yenge Kızın”, Ahmet Adnan Saygun’un “Kâtibim/ Yavuz Geliyor”unu seslendirmiştir (Tunçdemir, 27/02/ 2006).

Resim 4. Kore Turnesi, “Seoul Arts Center” Konseri

Resim 5. Kore Turnesi, “Seoul Arts Center” Konseri

3.2.2. “Üç Dinin Buluşması Konseri”nde Müslüman dünyayı temsil eden T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Korusu

Dünyadaki dini şiddete karşı, dinler arasında barış ve diyalogu cesaretlendirmek amacıyla Amerika Büyükelçiliğinin girişimi ile organize edilen konser etkinliği Papa II. Jean Paul’un “25. Papalık Yılı Kutlamaları” kapsamında 18 Ocak 2004 tarihinde Vatikan’da düzenlenmiştir “Din ve kültürler arası hoşgörüyü” geliştirmek amacıyla düzenlenen “Üç Dinin Buluşması Konseri”nde Müslüman dünyayı temsilen T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Korusu, Londra ve Krakov Filarmoni Koroları’na, ABD Pittsburgh Senfoni Orkestrası, İngiltere Londra Filarmoni Orkestrası ve Polonya Krakov Filarmoni Orkestrası eşlik etmiştir. Amerikalı Musevi orkestra şefi Gilbert Levine yönetimindeki konserde John Harbison’un yeni eseri “Abraham” ile Gustav Mahler’in 2. Senfonisi “Diriliş- The Resurrection” seslendirilmiştir (Taşkın, Sabah, 19/01/ 2004). Katolik, Musevi, Protestan ve Ortodoks kiliselerinin temsilcileri ile Roma caminin Mısırlı imamı Abdullah Reduane ve Türkiye’nin Vatikan Büyükelçisi Filiz Dinçmen konseri izlemişlerdir. Konser ABD Devlet ve Radyo Televizyonlarında yayınlanmıştır (Erus, 19/01/ 2004).

Resim 6. Vatikan’da Papa II. Jean Paul’un “25. Papalık Yılı Kutlamaları” Konseri

3.2.3. Almanya’da (Couburg- Berlin Concerthaus) Konserleri

Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Korosu Almanya turnesinde, 16 Ocak 2006 tarihinde Couburg’da Morizkirche kilisesinde şef Justus Frantz yönetiminde Uluslararası Filarmoni Orkestrası eşliğinde Gustav Mahler’in “Do Minör 2. Senfonisi” nin ilk konserini başarıyla seslendirmiştir. 17 Ocak 2006 tarihinde ikinci konseri vermek üzere Berlin’e hareket etmiştir. Berlin’in en önemli müzik salonu Concerthaus’ta yapılan konserde (Resim7) üstün performansıya hayranlık uyandırmıştır (Tunçdemir, 27/02/ 2006). Koronun Almanya turnesindeki başarısı Almanya’nın Coburger Tageblatt (19/01/ 2006) gazetesinde şöyle anlatılmıştır.“16 Ocak 2006 tarihinde Coberger Morizkirche tarihi kilisesinde 120 kişilik Uluslararası Filarmoni Orkestrasına, 70 kişilik Türk korusu eşlik etmiştir. Şef Justus Frantz yönetiminde Uluslararası Filarmoni Orkestrası eşliğinde Gustav Mahler’in “Do Minör 2. Senfonisi” nin konserine, Soprano Victoria Loukianetz ve Mezzosoprano Ning Liang katılmışlardır. Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Korosunun eserin girişinde seslendireceği “aufersteh’n” giriş cümlesinin piyano yorumu cennetten gelen bir ses olarak nitelendirildi. Türk korosunun eserin başından sonuna kadar inanılmaz güzellikteki yorumu ve performansı bütün dinleyenleri büyüledi.” (www.philharmonie-der, 19/01/ 2006).

Resim7. Almanya’da “Berlin Concerthaus” Mahler 2. Senfoni Konseri

3.3. CD ÇALIŞMALARI

Koronun, “Türk Ordu Senfonisi”, “Carmina Burana” ve “Mozart-Requiem”(Bilkent Senfonisi ile birlikte yapılan bu CD’ler 1999 Marmara deprem felaketinde kaybolan yaşamlar anısına yapılmıştır. Geliri zor koşuldaki çocuklara verilmek üzere gerçekleştirilmiştir.) (mssf.bilkent.edu.tr/turk/cds.htm, 08/02/ 2006) ile Fazıl Say’a ait “Nazım Oratoryosu” ve “Metin Altıok Ağıtı”, Silahlı Kuvvetler Armoni Bandosu eşliğinde “Marşlar” ve Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Bandosu ile yaptığı Bahriye Marşları ve “Çanakkale Şehitleri Oratoryosu” adlı eserlerinin CD albümleri bulunmaktadır. Koro; Muammer Sun’un “Cumhuriyet ve Kurtuluş filmi” müziklerinin kaydını Cumhurbaşkanlığı Devlet Senfoni Orkestrası eşliğinde yapmıştır. Fazıl Say’ın “Nazım Oratoryosu” 28 Haziran 2005 tarihinde Aspendos Açık Hava Tiyatrosu/ Antalya’da seslendirilmiştir. Bu konserin kaydı DVD olarak kaydedilmiştir. T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü’nün “Kadına Karşı Şiddete Son” Ulusal Kampanyası çerçevesinde düzenlenen “Kadınlarımız ve Türküler” konserinin CD Kaydını 18- 20 Ekim 2005 tarihinde Ankara Resim Heykel Müzesinde yapmıştır. Kâmran İnce’nin bestelediği ve yönettiği “Galatasaray 100. Yıl Senfonisi” Bilkent Senfoni Orkestrası eşliğinde CD kaydını 5 Aralık 2005 tarihinde Bilkent Konser Salonunda yapmıştır. Koro son olarak ülkemizde tüm okullara ve dış temsilciliklere gönderilecek olan “İstiklal Marşı”nın kaydını TRT Ankara Radyosu stüdyolarında şef Rengim Gökmen yönetiminde Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası eşliğinde 12 Aralık 2005 tarihinde yapmıştır. Koronun kurulduğu günden bu yana yaptığı tüm konserlerinin bant kayıtları arşivinde yer almaktadır (www.bilkent.edu.tr, www.chorusturkey.com, 1/12/ 2005).

Çetin Işıközlü Türk Ordu Senfonisi

Bilkent Senfoni Orkestrası

Şef: Çetin Işıközlü

Solistler : Mehves Emeç, Piyano

Aytül Büyüksaraç, Soprano

Pekin Kırgız, Tenor

Kültür Bakanlığı Devlet Çoksesli Korusu

Koro Şefi: Ahter Dönmez

TRT Çoksesli Korusu

Koro Şefi: Elnara Kerimova

Çetin Işıközlü "Senfonik Fantezi"

1. Türk Ordu Senfonisi
2. Grave
3. Koro ve Tenor
4. Piyano Solo
5. Soprano Solo ve Final

Wolfgang Amadeus Mozart

“Requiem”, K.626

Bilkent Senfoni Orkestrası

Kültür Bakanlığı Ankara Devlet Çoksesli Korusu

Şef : Gürer Aykal

Soprano: Maria Temesi

Mezzosoprano: Marta Lukin

Tenor: Tamas Daroczi

Bas: Istvan Racz

Carl Orff

“Carmina Burana”

Bilkent Senfoni Orkestrası

Şef: Bujor Hoinic

Koro Şefi: Elena Puşkova

Koro Şefi: Lübmira Aleksandrova

Kültür Bakanlığı Ankara Devlet Çoksesli Korusu

MSSF Müzik Hazırlık Okulu Çocuk Korusu

Soprano: Borbala Keszei

Tenor: Miklos Turjanyi

Bariton: Viktor Massanyi

(mssf.bilkent.edu.tr/turk/cds.htm,

08/02/2006)

Fazıl Say

“Nazım” Orkestra, Koro, Piyano ve Ses için Oratoryo

Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet

Çoksesli Korusu

TRT Ankara Radyosu Çoksesli Korusu

Koro Şefi: Elnara Kerimova

Piyano: Fazıl Say

Şiirler: Genco Erkal

Şarkılar: Sertap Erener

Bariton: Tuncer Tercan

Orkestra Şefi: Naci Özgüç

Fazıl Say

“Metin Altıok Ağıtı”

Altıok Solistler Topluluğu

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet

Çoksesli Korusu

Piyano: Fazıl Say

Solist: Zuhall Olcay

Soprano: Burcu Uyar

Çocuk Solist: Kıvanç Tire

Şef: İbrahim Yazıcı

(www.ibrahimyazici.com, 14/02/ 2006,

www.bilkent.edu.tr,

www.chorusturkey.com, 1/12/ 2005).

Fazıl Say
“Nazım Oratoryosu”, 2. Cd Kaydı
Bilkent Senfoni Orkestrası
Devlet Çoksesli Korosu
Piyano: Fazıl Say
Şiirler: Genco Erkal
Şarkılar: Zuhâl Olcay
Bariton: Güvenç Dağüstün
Bas: Hakan Tıraşoğlu
Orkestra Şefi: İbrahim Yazıcı
Bilkent Müzik ve Sahne Sanatları Konser Salonu, 2004, (www.ibrahimyazici.com, 14/02/ 2006, www.bilkent.edu.tr, www.chorusturkey.com, 1/12/ 2005).

4. Sonuçlar

Türkiye, AB Kültür 2007 programına dâhil olarak ülkeler arası kültürel faaliyetlerin geliştirilmesi ve tanıtılması faaliyetlerine katılacağını ifade etmiştir. Türk müziği kalıpları ile yapılan Türkçe eserlerin klasik batı müziği motifleri ile birleştirip sentezini yaparak Kültür 2007 programı kapsamında gerçekleştirilecek yurt içi ve yurt dışı etkinliklere katılmak müzik alanında yapılacak faaliyetlerin başında gelir. Bu faaliyetleri gerçekleştirecek oluşumların bu tür bir sentezi yapabilecek bilgi birikimi, kalitesi, tecrübesi ve donanımı olması gerekmektedir. Yurt dışında Türk halk türküleri ve özgün eserlerini çoksesli olarak seslendirmesi, yurt içinde ise batı müziği eserlerinin baş yapıtlarını tanıtması ve icra etmesi; dolayısı ile batı müziği ile Türk müziğini birleştirici çalışmaları sayesinde Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Korosunun bu tür bir birikime sahip olduğu sonucuna varmak yanlış olmayacaktır.

Koro; evrensel çoksesli müziğin seçkin örnekleri ve Türk Müzik Kültürü’ne ait eserleri çağın dinamiklerine uygun biçimde tüm dünyaya sunarak, bir anlamda Atatürk’ün vurguladığı, öz müziğimizin dünya ile nitelikli uyumunun gerçekleştirilmesi amacı yönünde önemli bir misyonu da yerine getirmektedir. Dolayısıyla; Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Korosu, dünya müziğini ülkemize aktaran; ülkemiz müziğini de dünyaya aktaran bir köprü görevi de yapmaktadır.

5. Kaynaklar

ACAR, Erkan. “TSK 5 Ülkenin Askeri Bandosunu Konuk Ediyor”, Zaman Gazetesi, 19/06/ 2003

ALİ, Filiz. “Hazır Ol Festival Var”, Radikal Gazetesi, 25/06/ 2003

ASLAN, Selma. “Küreselleşme-AB ve Bilgi Hizmetleri 36. Kütüphane Bilim Kurultayı” 2000

Avrupa Birliği Hibe Programları: Avrupa’da yeni dönem programları “EKMOG 2007-20013”, http://www.adana.gov.tr/data/tr/AB_Burosu/Avrupa_Birligine_Gen_Bakis.ppt, 2006

Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu, “Türkiye KÜLTÜR 2000’le Buluştu” AB Türkiye-Görünüm Dergisi, Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu’nun periyodik yayını, Sayı: 1, Ocak 2006

Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı, “Avrupa Birliği ve Türkiye”, Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü, Ankara, 2000

BİLAR, Ender. “Avrupa Birliği Sürecinde Bilgi- Bilgi İnsanı- Bilgi Toplumu”, Ünak 05/ Bilgi Hizmetlerinin Organizasyonu ve Pazarlaması Sunumu, Kadir Has Üniversitesi, İstanbul, 22- 24 Eylül 2005

BİROL, Bülent, K. “Toplumsal Yapılanmayla Kültürel ve Müziksel Gelişim Arasındaki İlişki”, 21. YY. Başında Türkiye’de Müzik Sempozyumu Bildiri Metni, Sevda- Cenap And Vakfı Yayınları, Ankara, 2002

BİROL, Bülent, K. “Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik”, Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu-30- 31 Ekim 2003, Bildiri Metni, Malatya, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Pegama Yayıncılık, Ankara, 2003

ECZACIBAŞI, Şakir. “2004 Avrupa Kültür Ödülü Konuşma Metni” Aya İrini Müzesi, 2004

ERUS, Reha. “Vatikan’da Dinlerarası Barış Konseri”, Hürriyet Gazetesi, 19/01/ 2004

GÜRBÜZ, İlkay. “AB ve Kütüphaneler” İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2003.

İKİEL, C. “Mekânın Yeniden İnşası”, Kitap Kültür ve Düşünce Dergisi, İstanbul, 2003

İLHAN, S. “Jeopolitik Duyarlılık”, Ötügen Neşriyat Matbaacılık, İstanbul, 2003

KARABAĞLI, Hülya. “Askeri Bandoların Ankara Çıkarması”, Akşam Gazetesi, 21/06/ 2003

KONGAR, Emre. “Türkiye’nin Kültürel Öz Anlayışı: AB İçin Bir Zenginliktir.”, Avrupa Yolunda Türkiye ve Polonya- Değişim Sürecinde 2 AB Aday Ülkesi Sempozyum Bildiri Metni, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara, 5/10/ 2001

KÜÇÜKÖNCÜ, Yılmaz. “Türkiye’de Genel Müzik Kültürüne Etkileri Bakımından Cumhuriyet Döneminde Müzik Eğitimi ve Müzik Öğretmenleri”, 1924- 2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildiri Metni, Isparta, 7- 8 Nisan 2004

Kültür ve Turizm Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, Proje Koordinasyon Merkezi, “Kültür 2007 Eğitim ve Kültür Programı Tanıtım Sunumu”, sunan: Mesut Özbek, Ankara, 2006

SAĞLAM, Mustafa- KÜRÜM Dilruba. “Türkiye ve Avrupa Birliği Ülkelerinde Öğretmen Eğitiminde Yapısal Düzenlemeler ve Öğretmen Adaylarının Seçimi”, Milli Eğitim Dergisi, AB Sürecinde Eğitim Özel Sayısı: 167, MEB Yayınları, Ankara, 2005

SAY, Ahmet. “Müzik Tarihi”, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 2001

ŞENYÜZ, Selçuk. “Askeri Bandonun Dansçısı, Hürriyet Gazetesi, 28/06/ 2003

TAŞKIN, Yasemin. “ Vatikan’da Dinler Arası Hoşgörü Konseri”, Sabah Gazetesi, 19/01/ 2004

“T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Korosu Konser Programları Arşivleri (1989- 2006)

“T.C. Kültür 2000 Programına Katılım Hakkında Avrupa Topluluğu ve T.C. Arasında İmzalanan Mutabakat Zaptı”, <http://rega.basbakanlik.gov.tr/Eskiler/2005/12/20051226-1.htm>, 12/12/ 2005

TUNÇDEMİR , İlknur. “Çoksesli Müzikte Üstün Bir Yetenek: Fazıl Say”, I. Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Poster Bildiri, İnsan Bilimleri Dergisi, ISSN:1303- 5124, Cilt:1, Sayı:1, 2002

TUNÇDEMİR, İlknur. “T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Korosu”, Müzed Dergisi, Sayı:13, Grafiker Ofset, Ankara, 27/ 02/ 2006

UÇAN, Ali. “Türkiye’de Cumhuriyetin 80. Yılında Müzik Kültürü ve Eğitimine Genel Bir Bakış”, Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu, 30-31 Ekim 2003, Bildiri Metni, Malatya, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Pegama Yayıncılık, Ankara, 2003

ÜLGER, İrfan Kaya. “Avrupa Birliği Ansiklopedisi”, TURKAB, Ankara, 2003

ÜSTEL, E. Leyla. “Öğretmenler İçin AB Kılavuzu. TURKAB, Milli Eğitim Bakanlığı Hizmet içi Eğitim Dairesi Başkanlığı Yayını, Ankara, 2005

SAY, Fazıl. “Metin Altıok Oratoryo Konser Kitabı”, Şen Maatbası, Ankara, 2003

YAZICI, Şendoğan. “Nazım Cd’si İmaj Müzik Yapım Organizasyonu Tarafından Cd ve Kaset olarak yayınlanmıştır.”, Evrensel Kültür, Sayı: 126, Evrensel Basım Yayınları, Ankara, 27/02/ 2006

7.İnternet Siteleri

“Avrupalı Kimliği Şartı”, (A Charter of European Identity). Online. Internet. <http://www.eurplace.org/diba/citta/cartaci.html>, 2005

Avrupa Komisyonundan Konseye, Avrupa Parlamentosuna, Avrupa Sosyal ve Ekonomik Komitesi ile Bölgeler Komitesine Yönelik Teblig: AB ile Aday Ülkeler arasında Sivil Toplum Diyaloğu, Brüksel (29/ 06/2005), <http://www.abgm.adalet.gov.tr/siviltoplum.pdf>, 11/07/2005

AB İletişim Platformu, www.euturkey.org.tr 06/03/ 2006

BAYGUN, Özkuten, Sema. “Türkiye’nin Avrupa Birliği Programlarına Katılımı”, T.C. Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı, <http://www.dtm.gov.tr/AB/MALI/taiaex.htm>, 29/08/ 2005

“Bilkent Senfoni Orkestrası 2003/2004 Açılış Konserini Fazıl Say’ın “Nazım Oratoryosu” eseri ile Bilkent Odeon’da yapacak”, http://mssf.bilkent.edu.tr/turk/2003-eyl_ara.html, 10/08/ 2003

“Devlet ve Özel Sektör Kurumlarının Rolü”
http://www.kultur.gov.tr/portal/turizm_tr.asp?BELGENO=48972, 02/01/ 2006

“Dünyaca Ünlü Uluslararası Filarmoni Orkestrası’nın Şefi Justus Frantz, T.C. Kültür Bakanlığı Devlet Çoksesli Korusu Eşliğinde “Couburg Morizkirche”de ve “Berlin Concerthaus”da Mahler’in “Do Minör 2. Senfonisi”ni Yönetti”, www.philharmonie-der.com, 19/01/ 2006

“Fazıl Say’ dan Bir Dünya Prömiyeri Şair Metin Altıok’a Ağıt Konseri Yapılıyor.”,
www.netyorum.com/bolum/sanat/20030626-20.htm, 26/06/2003

“ Fazıl Say 2002 Nazım yılı nedeniyle Kültür Bakanlığının isteği üzerine “Nazım Oratoryosu” eserini besteledi”, <http://www.okuyan.com/icerik.asp?IcerikID=861>, 26/01/ 2005

“12. Aspendos Opera ve Bale Festivalinde 12 Temmuz 2005 tarihinde Aspendos Açık hava Tiyatrosunda şef İbrahim Yazıcı yönetiminde Bilkent Orkestrası eşliğinde Kültür Bakanlığı Devlet Çoksesli Korusu Fazıl Say’ın “Nazım Oratoryosu” eserini yorumladı”,
<https://secure.dobgm.gov.tr/aspensos12/Aspendos12fa.asp>, 30/08/ 2005

“Hikmet Şimşek”, http://www.beethovenlives.net/hikmet_simsek_biblio.htm, 15/01/ 2005

“İlk Kültürel Programlar” (First Cultural Programme) European Union International web site.
www.europa.eu.int/comm/culture/eac/sources_info/press_speeches/1999_en.html

“Kültür 2000: 2004 için Teklif Çağrısı”, (Culture 2000: Call for Proposals for 2004)
European Union International web site. www.europa.eu.int/eur-lex/pr/en/oj/dat/2003/c_195/c_19520030819en00200039.pdf, 2003

“Maastricht Treatment, Article 151.” European Union International web site
www.europa.eu.int/eur-lex/en/treaties/selected/livre235.htm

“Mavi Gözlü Dev İçin Fazıl Say Bestelediği “Nazım Oratoryosu 29 Temmuz 2004’te Aspendosta Sahne Alacak”, <http://www.bilkent.edu.tr/bilkent-tr/general/basin/bb-haber170504.html>, 17/05/ 2004

“Nazım Hikmet Oratoryosu Aspendosta”,
http://www.cnnturk.com/Kultur_Sanat/haber_detay.asp?PID=118&HID=5&haberID=6503, 13/05/ 2004

SARP, Aydilge. “Avrupa Birliği Kültür Politikaları”, <http://www.eurozine.com/articles/2004-04-09-sarp-tr.html>, 01/06/ 2005

“T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet oksesli Müzik Korusu”, http://www.kulturturizm.gov.tr/gsanatlar/koro_ankdcokses.asp?belgeno=51034, 02/01/ 2005

“T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet oksesli Korusu”, www.chorusturkey.com, 1/09/ 2005

“T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet oksesli Korusu eşliğinde Fazıl Say’ın “Nazım” Orotaryosu’nun Aspendos Antik Tiyatrosu Konseri”, www.fazilsay.com,1/06/ 2004

YAZICI, İbrahim, “Diskografi”, www.ibrahimyazici.com/index.php?diskografi, 14/02/ 2006)